

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

Nr.
200/28

mun. Chișinău

15.04.2022

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Alexandru Bânzari, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților inițiat în privința domnului Ghenadi Turuta, inspector principal Direcția teritorială pentru siguranța alimentelor Chișinău (în continuare DTSA Chișinău) a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (în continuare ANSA), IDNP: [REDACTED], a.n. [REDACTED], domiciliat în [REDACTED], în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare – Legea nr. 132/2016), a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

CONSTATĂ:

La 08.11.2021, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) din Legea nr.132/2016, în cadrul ANI a fost înregistrată cu nr. 10631 sesizarea ANSA, privind încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către domnul Ghenadi Turuta, inspector principal DTSA Chișinău, în partea ce ține de desfășurarea de către aceasta a activității remunerate în baza contractelor încheiate cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar”, care în aceiași zi a fost repartizată aleatoriu prin intermediul sistemului electronic e-Integritate spre verificare prealabilă, fiindu-i atribuit nr. 20210327014.

În special, ANSA a solicitat inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, fiind invocat precum că în rezultatul misiunii de audit cu tematica „*Evaluarea respectării cadrului normativ legal în procesul de control și certificare a materialului semincer și săditor, inclusiv la importul și exportul acestora*” s-a depistat că mai mulți inspectori din cadrul ANSA cu statut de funcționar public, de la nivel central și direcții teritoriale, inclusiv domnul Ghenadi Turuta, neîntemeiat au prestat servicii cu plată în baza contractelor încheiate cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar” din contul duratei timpului de muncă aprobat în cadrul ANSA, fiind specificat că activitatea remunerată a inspectorilor în folosul laboratorului este similară activităților desfășurate conform obligațiilor funcționale în cadrul ANSA.

De menționat, că funcționarii publici sunt subiecți ai declarării averii și intereselor personale, în sensul art. 3 alin. (1) lit. g) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (în continuare Legea nr. 133/2016).

La caz, se relevă că în cadrul verificării prealabile s-a stabilit că domnul Ghenadi Turuta a beneficiat de venituri obținute de la IP „Laboratorul Fitosanitar Central”, și anume 2620,00 lei în anul 2020.

Astfel, urmare a verificării prealabile fiind prezentă aparența de încălcare regimului juridic al incompatibilităților, la 17.11.2021 urmare a verificării prealabile, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 1131/28, în privința domnului Ghenadi Turuta, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților.

Prin scrisoarea nr. 04-28/6715 din 17.11.2021, domnul Ghenadi Turuta a fost informat despre inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților. Dat fiind faptul că subiectul controlului nu a recepționat scrisoarea de informare, inspectorul de integritate a remis repetat scrisoarea de informare despre inițierea controlului nr. 04-28/7296 din 10.12.201 care a fost recepționată personal de către dl Ghenadi Turuta.

Prin scrisoarea nr. 04-28/6728 din 17.11.2021, ANSA a fost informată despre inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților în privința domnului Ghenadi Turuta.

În temeiul prevederilor art. 19, art. 20 alin. (1), art. 33 alin. (6) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, în scopul realizării atribuțiilor de control precum și în vederea acumulării materialului probator pertinent, au fost solicitate și recepționate informațiile și documentele relevante controlului, (ANSA - solicitarea cu nr. 04-28/6735 din 17.11.2021 și nr. 04-28/343 din 20.01.2022, IP “Laboratorul Central Fitosanitar” - solicitarea cu nr. 04-28/6713 din 17.11.2021 și nr. 04-28/376 din 21.01.2022), analiza cărora permite a conchide următoarele.

Prin scrisoarea înregistrată în cadrul ANI cu nr. 11625 din 30.11.2021, IP „Laboratorul Central Fitosanitar” a remis copiile actelor juridice încheiate între laborator, în persoana directorului [REDACTAT] în calitate de *Solicitant* și domnul Ghenadi Turuta în calitate de *Executor*, și anume contractul nr. 29i din 08.08.2020 de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere, inclusiv anexa nr. 1 la contract – specificația (costul serviciilor de aprobare a sectoarelor semincere/de hibridare a culturilor agricole pentru suprafața totală) și contractul nr. 29i din 23.09.2021 de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere, inclusiv anexa nr. 1 la contract – specificația (costul serviciilor de aprobare a sectoarelor semincere/de hibridare a culturilor agricole pentru suprafața totală).

În context, în sensul pct. 1.1. din contractele sus- indicate, *Executorul* își asumă **obligățiunile de a efectua aprobarea sectoarelor de hibridare/semincere a culturilor agricole**, iar *Solicitantul* își asumă obligațiunile de achitare a serviciilor prestate.

Totodată, reieșind din pct.1.2, a fost determinat că contractele privind aprobarea sectoarelor de hibridare/semincere a culturilor agricole au ca obiect executarea următoarelor servicii:

a) controlul și inspecția inițială (verificarea documentelor de proveniență și calitatea semințelor semănate, schema structurii semănăturilor din gospodărie, respectarea normelor izolării spațiale, depistarea gradului de îmburuienire, inclusiv a buruienilor de carantină, starea semănăturilor);

b) inspectarea în câmp la începutul înfloririi a culturii inspectate (5-15% din plantele matene);

c) inspectarea în câmp în perioada înfloririi a culturii inspectate (40-60% din plantele matene);

d) inspecția în câmp la sfârșitul înfloririi;

e) prelevarea mostrelor pentru aprecierea purității de soi, germinației și analiza gradului de hibridare prin metoda electroforezei.

Lucrările se consideră executate prin semnarea actului de recepție a lucrărilor executate, de către ambele părți (pct. 1.3).

Totodată, conform pct. 3.1, *Executorul*, în persoana domnului Ghenadi Turuta, se obligă:

- să execute lucrările stipulate în pct. 1.2. în volum deplin prevăzut în anexa nr. 1;
- să prezinte *Solicitantului* contractele de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare-semincere, cu indicarea sumei și rechizitelor bancare;
- să elibereze *Solicitantului* actul de inspecție a sectoarelor de hibridare/semincere de rebut.

În sensul pct. 2.2, *Solicitantul* (IP „Laboratorul Central Fitosanitar”), achită costul pentru efectuarea serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare-semincere conform volumului de lucru indicat în anexa nr. 1 a contractului și a actului de recepție a lucrărilor executate.

Specificările pct. 6.3 stabilesc că contractele intră în vigoare de la data semnării și sunt valabile pe perioada de executare a lucrărilor.

Potrivit informației privind veniturile calculate și achitate în folosul persoanei fizice prezentate de IP „Laboratorul Central Fitosanitar”, domnului Ghenadi Turuta i-au fost achitate venituri pe parcursul anului 2020 în mărime de 2620,00 lei.

Totodată, prin răspunsurile ANSA: nr. 01-6/2919 din 26.11.2021, înregistrat în cadrul ANI cu nr. 11549 din 29.11.2021 și nr. 01-6/3000 din 01.12.2021, înregistrat în cadrul ANI cu nr. 11686 din 01.12.2021, au fost remise mai multe copii de pe acte/înscrisuri relevante cauzei, după cum urmează:

- copiile autentificate ale ordinelor de angajare/transfer și fișele de post ale domnului Ghenadi Turuta în cadrul ANSA;
- copia raportului de audit intern cu tematica „*Evaluarea respectării cadrului normativ legal în procesul de control și certificare a materialului semincer și săditor, inclusiv la importul și exportul acestora.*”

Astfel, potrivit raportului de audit intern desfășurat în cadrul Direcției semințe și material săditor (în continuare DSMS), subdiviziune teritorială pentru siguranța alimentelor Chișinău. Obiectivele misiunii de audit s-au rezumat la evaluarea respectării și aplicării cadrului normativ legal în domeniul auditat, evaluarea sistemului de control intern managerial în domeniul auditat, precum și evaluarea mecanismului de control oficial de către inspectorii în domeniul auditat. Ca rezultat al misiunii de audit reprezentanții ANSA au constatat că: „*în lipsa controlului și iresponsabilitatea persoanelor cu funcții de conducere a DSMS, pe parcursul perioadei suspuse auditului, în cadrul DSMS au fost admise mai multe neconformități. În context, prevederile pct. 5 lit. h) din Regulamentul DSMS, aprobat prin ordinul ANSA nr. 501 din 14.09.2018 stabilesc, că în sarcina angajaților subdiviziunii stă obligativitatea de efectuare a inspecțiilor în câmp pentru a stabili corespunderea identității soiului, purității varietale, valorii culturale și stării fitosanitare. Concomitent, pe tot parcursul auditat, angajații/inspectorii ANSA de nivel central și din cadrul direcțiilor teritoriale, ilegal au prestat servicii de aprobare sectoarelor de hibridare/semincere remunerate în baza contractelor încheiate cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar”. Astfel, desfășurarea respectivelor activități s-ar fi efectuat de către angajații ANSA din contul duratei timpului de muncă aprobat în cadrul ANSA în detrimentul activității desfășurate, fiind menționat că acțiunile respective sunt similare activităților desfășurate de către aceștia conform obligațiilor funcționale în cadrul ANSA”.*

Potrivit fișei de post, funcția de inspector principal în domeniul controlului semințelor de culturi agricole și materialului săditor de culturi horticole, este o funcție publică de execuție, care are ca scop general exercitarea controlului la producerea, certificarea și comercializarea materialului semincer de culturi agricole și materialului săditor pomicol, viticol, bacifer și decorativ în pepiniere. Monitorizarea informațiilor privind sectoarele semincere de culturi agricole

și despre pepinierele pomicole și bacifere din raza sa de competență teritorială și presupune sarcini precum:

- Efectuarea controlului, certificării identității și a calității semințelor, participarea nemijlocit la înregistrarea, supravegherea și monitorizarea agenților economici producători și furnizori de semințe și material săditor la toate etapele producerii, prelucrării și comercializării (pct 11.1); [...]
- **Elaborarea programelor anuale de multiplicare, pe specii, soiuri și categorii biologice în baza declarațiilor de multiplicare ale agenților economici înregistrați, asigurarea controalelor specifice (inspecția în câmp) în scopul menținerii calității semințelor și materialului săditor la toate verigile de înmulțire, prin personal desemnat de autoritatea oficială națională (ordin ANSA privind inspecțiile sectoarelor de producere a semințelor și materialului săditor) (pct. 11.3); [...]**
  - înscrierea culturilor agricole la multiplicare; (11.3.1);
  - verificarea și păstrarea documentelor privind proveniența și calitatea pentru sectoarele semincere a culturilor agricole (11.3.2);
  - recepționarea și păstrarea Declarațiilor de multiplicare a sectoarelor semincere și de hibridarea a culturilor agricole (11.3.3);
  - întocmirea programului anual de inspecție în câmp a sectoarelor semincere pentru culturile agricole înscrise la multiplicare (11.3.4);
  - **Certificarea finală a semințelor în baza declarațiilor de certificare ale agenților economici, respectiv și a eșantioanelor oficiale prelevate de inspecți, prin metode și tehnici de lucru standardizate (11.4);**
    - întocmirea unui plan de inspecție în câmp a culturilor agricole conform Declarațiilor de multiplicare (11.4.1);
    - planificarea și efectuarea controalelor în câmp a sectoarelor semincere (11.4.2);
    - întocmirea documentelor de inspecție în câmp pentru sectoarele semincere a culturilor agricole conform Ghidurilor de inspecție în câmp (11.4.3) ;
    - efectuarea analizei de laborator a probelor de semințe de culturi agricole (11.4.6).

Prin răspunsul IP „Laboratorul Central Fitosanitar” nr. 12/22 din 28.01.2022, înregistrat în cadrul ANI la 04.02.2022 cu nr. 813, au fost prezentate copiile actelor de inspecție în câmp pentru anii 2019-2021 efectuate de dl Ghenadi Turuta.

Prin răspunsul ANSA nr. 01-6/381 din 08.02.2022, înregistrat în cadrul ANI la 09.02.2022 cu nr. 946, au fost prezentate ordinele ANSA: nr. 200 din 15.05.2019, nr. 212 din 25.05.2020 și nr. 203 din 25.05.2021 cu privire la inspecția sectoarelor de producere a semințelor de culturi agricole și a pepinierelelor horticoale (cu anexele lor nr. 1, 2, 3, 4, 5), planurile de aprobare a culturilor agricole, mun. Chișinău, rapoarte de inspecție (pentru anii 2019 – 2021) și documentele de inspecție/respingere a sectoarelor semincere și de hibridare inspectate pentru anii 2019-2021.

În altă ordine, în vederea asigurării respectării drepturilor procedurale, în temeiul prevederilor art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 și art. 94 din Codul administrativ nr. 116/2018, prin invitația nr. 04-28/1825 din 31.03.2022, domnului Ghenadi Turuta i-a fost solicitat explicații asupra obiectului controlului.

Astfel că, inspectorul de integritate a luat act de explicația pe marginea controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, furnizată de către domnul Ghenadi Turuta, la 07.04.2022 cu nr. 2806, în care s-au indicat următoarele:

„Prin prezenta, Vă comunic, activez în cadrul DTSA Chișinău în funcție de inspector principal din anul 2013. Scopul general al funcției este exercitarea controlului la producerea, certificarea și comercializarea materialului semincer de culturi agricole, monitorizarea

informațiilor privind sectoarele semincere de culturi agricole, din raza teritorială de competență. În fiecare an DSMS în baza ordinului ANSA, se aprobă lista inspectorilor pentru inspectarea sectoarelor semincere. Primăvara și toamna DSMS petrece seminare cu inspectorii în domeniu, unde sunt discutate sarcinile de bază, problemele care apar în teritoriu în timpul activității. Totodată la seminare se repartizau inspectorilor contractele de prestări servicii cu agenții economici, cu inspectorii, de către reprezentantul IP „Laboratorul Central Fitosanitar” care trebuiau aprobate și ștampilate de agenții economici. Nu odată de către inspectorii s-a ridicat întrebarea în privința legalității acestor contracte unde răspunsul din partea DSMS și a IP „Laboratorul Central Fitosanitar” era că tot este normal”.

Potrivit prevederilor art. 19 lit. b) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17.06.2016, controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților se efectuează de către inspectorul de integritate

În conformitate cu Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017, controlul respectării regimului juridic al incompatibilităților reprezintă control de integritate și este asigurat de către Autoritatea Națională de Integritate.

Pornind de la prevederile art. 16 din Legea nr. 133/2016, subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.

Incompatibilitățile pentru funcționarul public sunt prevăzute la Secțiunea a 3-a “Incompatibilități și restricții” art. 25 din Legea nr. 158 din 04.07.2008 *cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* (în continuare - Legea nr. 158/2008).

Potrivit alin. (1) din art. 25 din Legea nr. 158/2008, calitatea de funcționar public este incompatibilă cu orice altă funcție publică decât cea în care a fost numit. Cu alte cuvinte, funcționarul public nu poate să dețină o altă funcție publică decât cea pe care o deține.

În afară de exercitarea de către funcționarul public a unei alte funcții publice, conform alin. (2) din art. 25 din Legea nr. 158/2008, acesta nu este în drept să desfășoare alte activități remunerate:

a) în cadrul autorităților publice, cu excepțiile prevăzute de lege.

Deci, indiferent de specificul activității remunerate, funcționarul public nu o va putea desfășura în cazul în care aceasta se realizează în cadrul unei autorități publice.

Identificarea entităților care sunt calificate ca autorități publice se face prin prisma semnificației acestei noțiuni, statuată la art. 2 din Legea nr. 158/2008, *autoritate publică* – orice structură organizatorică sau organ, instituite prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

Potrivit art. 25 alin. (6) din Legea nr. 158/2008, situația de incompatibilitate prevăzută la alin. (2), (2¹), (2²), (2³) și (4) urmează să înceteze pe parcursul unei luni din momentul apariției acesteia. Dacă nu a eliminat situația de incompatibilitate în termenul prevăzut, funcționarul public este destituit din funcție.

În conformitate cu prevederile art. 4 alin. (1) al Legii nr. 158/2008 prevederile legii în cauză se aplică funcționarilor publici din autoritățile publice specificate în anexa nr.1, la caz, inclusiv din aparatele autorităților publice instituite de către Guvern.

Conform pct. 2 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea ANSA, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600/2018, ANSA este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care implementează politica statului în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate.

Astfel, în sensul pct. 8 și 9 din regulamentul enunțat supra, competențele ANSA vizează și domeniul fitosanitar și protecția plantelor, funcții stabilite de Legea nr.119-XV din 22 aprilie 2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, Legea nr. 228 din 23 septembrie 2010 cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară, precum și Legea nr.68 din 5 aprilie 2013 despre semințe.

În context, subliniind atribuțiile reflectate în Legea nr.68 din 5 aprilie 2013 despre semințe, se relevă că potrivit art. 5 alin. (2) lit. c) și n), ANSA:

- **efectuează**, în scop de certificare a semințelor, **inspecții în câmp pentru a stabili corespunderea identității soiului purității biologice, valorii culturale, stării fitosanitare;**

- **aprobă sectoarele semincere și de hibridare a culturilor agricole;** [...]

- **aprobă lista inspectorilor responsabili pentru inspectarea sectoarelor semincere și de hibridare a culturilor agricole**, precum și pentru recunoașterea purității de soi în pepinierele viticole și pomicole.

Suplimentar, art. 20 alin. (1) al legii precizate, statuează că **controlul sectoarelor semincere (inspecția în câmp)** se efectuează de către inspectorii de stat ai ANSA, nominalizați anual prin **ordinul directorului Agenției**, în baza declarațiilor de multiplicare prezentate Agenției. Prin urmare, în temeiul alin. (2) al aceluiași articol inspectorul de stat, în limitele competenței sale, este împuternicit: a) să efectueze controlul sectoarelor semincere (pepinierele), semințelor, să declaseze și să rebuteze sectoarele semincere și de producere a materialului săditor în caz de încălcare a tehnologiei de producere a semințelor și a materialului săditor; [...].

Prin urmare, în corespundere cu prevederile normative menționate, inspectorul este abilitat cu funcția de control și de certificare a materialului semincer, care presupune¹:

Înscrierea sectoarelor semincere la multiplicare,

Agenții economici înregistrați pentru producerea materialului semincer adresează inspectorului teritorial o Declarație de multiplicare, la care anexează documentația aferentă, la direcțiile raionale (teritoriale, municipale), pentru grâu și orz de toamnă până în data de 15 decembrie și pentru celelalte culturi agricole - până la 15 mai. Inspectorul teritorial verifică Declarațiile de multiplicare și, dacă cultura întrunește toate condițiile stipulate în legislația privind certificarea acestora – cultura declarată este admisă pentru certificarea oficială.

Inspecția în câmp a sectoarelor semincere și de hibridare a culturilor agricole

Controlul sectoarelor semincere (inspecția în câmp) se efectuează de către inspectorii teritoriali ai ANSA, nominalizați anual prin ordinul directorului Agenției, în baza Declarațiilor de multiplicare prezentate Agenției. Inspectorul se deplasează în teren însoțit de agentul economic. În cursul perioadei de vegetație sunt efectuate câteva inspecții în câmp în cadrul cărora este verificată starea culturală, izolarea spațială a sectoarelor semincere, identitatea și puritatea varietală. Atunci când cultura întrunește condițiile stabilite, inspectorul eliberează Documentul de inspecție în câmp, care este documentul oficial care permite ulterior comercializarea materialului semincer. În cazurile când aceste condiții nu sunt satisfăcute, este prevăzută o procedură de respingere și de rebutare a sectoarelor semincere.

De menționat că recepționarea, verificarea și înregistrarea declarațiilor de multiplicare a semințelor, precum și inspecția în câmp în sectoarele de producere a semințelor și emiterea Documentului de inspecție în câmp sunt proceduri specifice aprobate de către ANSA², COD: PS-(D03/03A)-01/01), COD: PS-(D03/03A)-01/02).

¹ A se vedea <http://ansa.gov.md/ro/content/direc%C8%9Bia-semin%C8%9Be-%C8%99i-material-s%C4%83ditor#tab-0-0>

² A se vedea <http://ansa.gov.md/ro/content/direc%C8%9Bia-semin%C8%9Be-%C8%99i-material-s%C4%83ditor#tab-0-1>

Potrivit pct. 2 din Statutul Instituției publice „Laboratorul central fitosanitar”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1209/2018, laboratorul este o instituție publică, în care ANSA exercită funcția de fondator, care dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova și denumire în limba de stat, are autonomie financiară și deține conturi în contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor.

Laboratorul are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicilor publice în domeniile de competență stabilite de prezentul Statut. Laboratorul este desemnat în calitate de laborator național de referință pentru domeniile sale de competență, în sensul pct. 5 din Statutul său.

Prin prisma pct. 6 a Statutului sus-indicat, printre domeniile de competență ale Laboratorului se regăsesc:

1) verificarea și identificarea stării fitosanitare, protecției și nutriției plantelor, fertilității solului;

2) verificarea calității produselor de uz fitosanitar, a reziduurilor de pesticide în plante și produsele vegetale;

3) verificarea calității materialului semincer și săditor, a calității produselor agroalimentare și a produselor implicate în agricultura ecologică;

4) acordarea serviciilor de testare privind inofensivitatea produselor din domeniile de competență stabilite la subpct. 1)-3);

5) alte domenii atribuite prin actele normative, inclusiv actele fondatorului, în competența Laboratorului.

Sarcinile/funcțiile Laboratorului sunt prevăzute expres la pct. 7 din Statut, relevanță situației de caz prezentând:

- [...] 6) efectuarea analizelor de laborator, la necesitate și/sau la solicitarea organelor interesate, ale producției și materialelor supuse carantinei fitosanitare, importate și exportate;

-7) efectuarea expertizei de laborator a materialului săditor importat;

- 8) diagnosticarea organismelor în mostrele de producție autohtonă și importată de origine nonanimală, prelevarea de materiale și obiecte supuse carantinei fitosanitare și efectuarea expertizei de arbitraj;

- 12) efectuarea serviciilor de certificare, încercărilor de laborator ce țin de procesul de evaluare a conformității materialului semincer și săditor, cerealelor, produselor cerealiere, produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;

- 16) alte funcții atribuite de cadrul normativ și de către fondator.

Totodată, potrivit pct. 30 din același Statut, directorul Laboratorului:

1) conduce activitatea Laboratorului;

2) este responsabil de îndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor atribuite Laboratorului [...];

4) reprezintă Laboratorul în relațiile cu autoritățile publice, organizațiile și instituțiile naționale și internaționale, instanțele judecătorești, băncile, cu alte persoane juridice și cu persoanele fizice [...];

6) încheie contracte cu persoane fizice și juridice de drept privat și public, contracte de consultații locale și străine, cu executorii de lucrări, furnizorii de bunuri și prestări de servicii, pentru asigurarea realizării sarcinilor Laboratorului [...].

Potrivit pct. 5 lit. h) din Regulamentul Direcției Seminte și material săditor, aprobat prin ordinul ANSA nr. 501 din 14.09.2018, una din sarcinile subdiviziunii respective constă în efectuarea inspecțiilor în câmp pentru a stabili corespunderea identității soiului, purității varietale, valorii culturale și stării fitosanitare.

În altă ordine, în temeiul art. 1375 alin. (1) - (2) Cod civil, prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită. Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură.

Aprecierea inspectorului de integritate:

Se menționează că Legea nr. 132/2016 și Legea nr. 133/2016 statuează exhaustiv competențele inspectorului de integritate în latura exercitării controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților.

În sensul art. 84 alin. (3) Cod administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților. Mai mult, autoritatea publică se conduce de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt, în baza art. 87 alin. (1) din codul menționat.

În context, ținând cont de reglementările vizând incompatibilitățile pentru funcția publică, se subliniază că, pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate este suficient ca funcționarul public să ocupe concomitent două sau mai multe funcții sau să desfășoare două sau mai multe activități al căror cumul este interzis de lege. De aici, rezultă cu claritate că, pentru a exista o situație de incompatibilitate este necesar ca persoana să fie implicată concomitent în cel puțin două activități diferite, la care se mai adaugă cerința ca această cumulare să nu fie permisă de lege. Totodată, obligația de soluționare a stării de incompatibilitate îi revine nemijlocit persoanei care se află în atare situație.

Astfel, urmare a acțiunilor efectuate în cadrul dosarului de control, s-a determinat că în perioada exercitării funcției publice de inspector principal, DTSA Chișinău, domnul Ghenadi Turuta în calitate de *Executor* a încheiat cu IP "Laboratorul Central Fitosanitar" în calitate de *Solicitant* contractul cu nr. 29i din 08.09.2020 și contractul cu nr. 29i din 23.09.2021 intitulate de părți contract de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere.

În aceeași ordine, potrivit obiectului contractelor menționate *Executorul* (domnul Ghenadi Turuta) își asumă obligația de ***a efectua aprobarea sectoarelor de hibridare/semincere a culturilor agricole***, iar *Solicitantul* (IP „Laboratorul Central Fitosanitar”) își asumă obligația de a achita serviciile prestate.

Așadar, reiterând prevederile art. 5 alin. (2) lit. n) din Legea nr.68/2013 despre semințe, se subliniază că anume de competența ANSA ține aprobarea sectoarelor semincere și de hibridare a culturilor agricole.

Mai mult, în practică, cu trimitere la cadrul normativ și procedurile operaționale aplicate în cadrul ANSA, se desprinde că controlul sectoarelor semincere (*inspecția în câmp*) este efectuat de către inspectorii teritoriali ai ANSA, nominalizați anual prin ordinul directorului Agenției, în baza Declarațiilor de multiplicare prezentate Agenției. Inspectorul se deplasează în teren însoțit de agentul economic. La fel, în cursul perioadei de vegetație sunt efectuate câteva inspecții în câmp în cadrul cărora este verificată starea culturală, izolarea spațială a sectoarelor semincere, identitatea și puritatea varietală.

În context, raportând circumstanțele de fapt determinate la cele de drept elucidate supra, inspectorul de integritate reține că serviciilor prevăzute în contractele civile vizate în prezenta cauză reprezintă, aparent, exercitarea atribuțiilor funcționale de către subiectul declarării, în calitatea sa de funcționar public în cadrul ANSA, atribuții prevăzute de cadrul legal de specialitate și procedurile operaționale aplicate în cadrul ANSA.

Astfel, la caz există dubii privind aflarea subiectului declarării în situații de incompatibilitate

dat fiind că din materialele prezentate de participanți nu poate fi desprinsă cu certitudine desfășurarea de către domnul Ghenadi Turuta a cărorva activități/lucrări nemijlocit în baza contractului sus-menționat, or, inspecțiile în câmp efectuate de inspectorul ANSA precum și actele întocmite de acesta ca rezultat al inspecțiilor reprezintă activități realizate nemijlocit conform ordinelor anuale ANSA cu privire la inspecția sectoarelor de producere a semințelor de culturi agricole, emise și semnate de directorul agenției.

Mai mult, însăși reprezentanții ANSA în raportul de audit intern cu tematica „*Evaluarea respectării cadrului normativ legal în procesul de control și certificare a materialului semincer și săditor, inclusiv la importul și exportul acestora*” au concluzionat că prestarea de către angajații ANSA a serviciilor de aprobare sectoarelor de hibridare/semincere remunerate în baza contractelor încheiate cu IP „Laboratorul Central Fitosanitar” este ilegală și reprezintă acțiuni similare activităților desfășurate de către aceștia conform obligațiilor funcționale în cadrul ANSA.

Pe de altă parte, inspectorul de integritate reține că examinarea eventualei legalități cât și oportunității încheierii contractelor de executare a serviciilor de aprobare a sectoarelor de hibridare/semincere nr. 111 din 09.09.2019 depășește domeniul său de competențe cât și limitele controlului, or, încheierea de către I.P. „Laboratorul central fitosanitar” a contractelor cu persoane fizice și juridice de drept privat și public, contractelor de consultații locale și străine, cu executorii de lucrări, furnizorii de bunuri și prestări de servicii poate avea loc doar în scopul realizării sarcinilor Laboratorului expres reglementate de pct. 7 din Statut.

În contextul celor reflectate supra, dincolo de sesizarea ANI privind pretinsa încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către domnul Ghenadi Turuta, ANSA în calitatea sa de fondator avea/are dreptul și posibilitatea intervenirii către I.P. „Laboratorul central fitosanitar” întru elucidarea situației create precum și, în cazul în care are un interes și actual poate invoca nulitatea absolută a actelor juridice specificate mai sus, atât pe cale de acțiune, cât și pe cale de excepție, în temeiul art. 328 alin. (1) Cod civil.

Totodată, în cazul în care, eventual, după elucidarea situației create de către ANSA vor persista elemente probatorii ale încălcării regimului juridic al incompatibilităților de către angajatul ANSA, acestea pot fi sesizate ANI conform competenței prin depunerea unei alte sesizări în acest sens.

Prin urmare, având în vedere că inspecțiile în câmp efectuate de inspectorul ANSA cât și actele întocmite de acesta ca rezultat al inspecțiilor reprezintă activități realizate nemijlocit conform ordinelor anuale ANSA cu privire la inspecția sectoarelor de producere a semințelor de culturi agricole, emise și semnate de directorul agenției, inspectorul nu identifică situații care raportate la cadrul legal pertinent, ar dovedi indubitabil încălcarea regimului juridic al incompatibilităților în cazul supus controlului.

Conform art. 38 alin. (1)-(2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că:

a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese; b) persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate; c) persoana supusă controlului a încălcat restricțiile și limitările prevăzute de lege. În cazul în care nu constată una dintre situațiile specificate, inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Concluzionând cele constatate, în conformitate cu prevederile art. 19, art.35 coroborat cu art. 37 alin. (4) și art. 38 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată lipsa încălcării regimului juridic al incompatibilităților de către domnul Ghenadi Turuta, inspector principal DTSA Chișinău a ANSA, în circumstanțele de drept și de fapt expuse în prezentul act.
2. Se aduce la cunoștința domnului Ghenadi Turuta actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4.
3. Se publică actul de constatare pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate, www.ani.md.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Alexandru BÂNZARI